

Motion till riksdagen

1989/90:Bo65

av Kjell Dahlström m.fl. (mp)

med anledning av prop. 1989/90:144

Räntebidrag och bostadsbidrag för år 1991, m.m.

Propositionen

Bostadsministern aviserar ett förslag om ny bostadsfinansiering senare i år. I denna proposition föreslås endast vissa ändringar till följd av skattereformen.

Räntebidragen till hyres- och bostadsrättshus föreslås sänkta med motiveringen att sänkta marginalskatter i praktiken höjer bostadskostnaderna i egna hem och neutralitet i effekterna eftersträvas mellan olika upplåtelseformer.

Bostadsbidragen föreslås breddade vad gäller bostadskostnadsgränser och möjlighet till bidrag även för andra hushåll utan barn än ungdomshushåll.

Stödet till bostadsbidragsberättigade flerbarnsfamiljer för köp av egna hem föreslås bli kvar.

Bostadspolitiken

Den svenska bostadspolitiken under efterkrigstiden är värd uppskattning men efter hand även kritik på en rad områden. Bostaden är ett grundläggande behov vilket tidigare löstes först och främst med avseende på sociala och ekonomiska förhållanden. Numera står även miljöfrågor i alla avseenden i förgrunden för den goda bostaden och dess grannskap.

Bostadsbeståndet i Sverige är i en internationell jämförelse av god teknisk kvalitet, vilket ger ett relativt bekymmersfritt boende. Utrymmesstandarden varierar kraftigt men det bör noteras att vi har närmare 50 m² bostadsyta per person i Sverige. Nybyggande måste efter hand vara mindre viktigt än omsättning i det byggda beståndet så att enskilda inte bor i överstora lägenheter (utglesning).

Tvärtemot målsättningarna segregeras bostadsområdena alltmer. Segregationen gäller även upplåtelseform. Den här sociala skiktningen är olycklig.

Ur såväl allmänna som specifika miljösynpunkter uppvisar många bostäder och bostadsområden allvarliga brister. Bygghusk, felaktiga eller dåligt utprovade byggnadsmaterial har medfört att vi har fått s.k. sjuka hus. Problemen har varit kända länge utan att regering, myndigheter eller entreprenörer har lyckats stoppa fusk och sanera alla inbyggda fel. En ansenlig mängd bostäder är bullerstörda av trafik (ofta lågfrekvent ljud), dålig ljudisolering

eller störande ventilations- och andra tekniska system. Bullret måste nedbringas om bostaden ska ge den ro och vila i vardagen som man söker just där.

En mycket allvarlig kritik mot den förda bostadspolitiken är att den inte uppfyller dess egna sociala och ekonomiska målsättningar, att alla ska ha råd att bo sunt och trevligt. Tvärtom har transfereringar i det bostadsfinansiella komplexet lett till en oacceptabel förmögenhetsbildning för dem som förstått att utnyttja systemet med avdrag och bidrag medan andra, främst de i allmännyttans bostäder, fått betala kalaset och dessutom med en sämre bomiljö. Den aktuella propositionen innebär ingen bot på detta problem.

Miljöpartiet de gröna kan acceptera inriktningen i de nu föreslagna förändringarna av räntebidragen men vill ytterligare bredda bostadsbidragen till ett s.k. bastillägg.

Vi föreslår att förvärvsstödet till flerbarnsfamiljer för köp av egna hem även bör gälla köp av bostadsrätt med avtalat hembud.

Bostadsbidragen utvecklas till bastillägg

För att klara högt ställda krav på bostadsstandarden har bostadsbidragen varit nödvändiga. Bostadsbidragen har också en god socioekonomisk träffsäkerhet – de som behöver bidrag får bidrag och andra blir utan.

Bostadsbidragen har dock viss kostnadsökande effekt likt andra stödformer i den konkurrenssvaga bygg- och bostadssektorn.

Miljöpartiet de gröna anser att bostadsbidragens konstruktion dels kan innebära en viss inlåsningseffekt således att hushållen väljer att bo i en stor lägenhet just på grund av bidraget framför att välja en mindre bostad. Ett mer allmänt utformat bastillägg ger valfriheten att eventuellt välja ett billigare bostadsalternativ.

Vårt förslag till bastillägg innebär ett fast belopp per hushåll oberoende av bostadskostnad. För bostadskostnader över 2 500 kronor per månad ökar tillägget med 50% av bostadskostnaden upp till samma övre hyresgränser som föreslås i propositionen. Utformningen framgår av följande tabell.

Antal barn	1 barn	2 barn	3 barn
Fast belopp	1 500	1 825	2 150
Lägsta bidragsgrundande bostadskostnad	2 500	2 500	2 500
Bidrag i skiktet däröver i % av överskjutande bostadskostnad	50 %	50 %	50 %
Högsta bidragsgrundande bostadskostnad	3 500	4 000	4 500

Exempel på bastillägg

Bostadskostnad kr/mån	Bastillägg		
1 500	1 500	1 825	2 150
2 000	1 500	1 825	2 150
2 500	1 500	1 825	2 150
3 000	1 750	2 075	2 400
3 500	2 000	2 325	2 650
4 000	2 000	2 575	2 900
4 500	2 000	2 575	3 150

Jämfört med propositionen blir bastillägget i stort sett detsamma som det

föreslagna bostadsbidraget vid högre bostadskostnader. Vid bostadskostnader under 2 500 kr/mån trappas dock inte bastillägget ner i takt med boendekostnaderna. Detta gör att hushåll som av olika skäl kan och vill välja ett billigare och mer resurssnålt boende kan få ett oförändrat bastillägg att i så fall använda till annan nyttighet.

Mot. 1989/90
Bo65

Stöd till köp av egnahem bör gälla även bostadsrätter

Boverkets utvärdering av försöksverksamheten med statligt stöd till flerbarnsfamiljer för köp av egnahem visar att den har haft en positiv effekt. Tre eller flera personers hushåll har i många fall kunnat flytta från trerummare på 80 m² till lägenheter med fyra till sex rum.

Eftersom man bl.a i boendekostnadsutredningen talar om neutralitet mellan upplåtelseformer finns anledning att ge stöd även vid köp av bostadsrätt. Detta bör dock kopplas till krav på avtal om hembud på bostadsrätten.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar om utveckling av bostadsbidraget till ett bastillägg enligt ovan.
2. att riksdagen beslutar att statligt stöd även ska utgå till flerbarnsfamiljer för köp av bostadsrätt med hembud.

Stockholm den 3 maj 1990

Kjell Dahlström (mp)

Anna Horn af Rantzien (mp)

Ulla Bouvin (mp)

Krister Skånberg (mp)

Claes Roxbergh (mp)